Oslo 8 oktober 2026

Kjære statsråd.

Jeg er daglig leder ved Besøkssenter villaks Tana. Mitt viktigste innspill er: **Bruk villakssentrene mer strategisk for å sikre villaksens framtid.**

Vår oppgave er å formidle kunnskap og skape engasjement og vilje til å ta vare på villaksen og leveområdene dens. I møte med naturkrisa trenger vi en befolkning som forstår sammenhengene i naturen, og hva vi mister når den bygges ned.

Laksen knytter elva, fjorden og havet sammen. Skal vi sikre laksens framtid, må vi ta vare på leveområdene og økosystemene den er avhengig av. Det krever også samarbeid mellom landene rundt Atlanterhavet.

I Tana har laksefisket vært stengt i seks år. Dermed svekkes også en viktig arena for å overføre samisk kunnskap, språk og tradisjoner mellom generasjoner. **Både natur og kultur står på spill.**

Jeg vil løfte fram tre ønsker til stortingsmeldingen.

For det første: Gi villakssentrene et tydeligere undervisningsoppdrag og styrket, langsiktig finansiering.

Forutsigbare rammer gjør det mulig å utvikle faste samarbeid med barnehager og skoler. Gjennom naturopplevelser og praktiske aktiviteter kan barn lære hvorfor inngrepsfri natur, levende elver og sammenhengende leveområder er avgjørende for laksen og andre arter. Slik bygger vi kunnskap og engasjement som varer.

For det andre: Bruk sentrene som møteplasser mellom forskning, forvaltning og lokalbefolkning.

Hos oss kan forskere møte fiskere, lokale kunnskapsbærere, elever og beslutningstakere. Vitenskapelig kunnskap og lokal og tradisjonell samisk kunnskap må utfylle hverandre og inngå i grunnlaget for forvaltningen. Sentrene kan sørge for at kunnskap går begge veier. Det kan gi bedre beslutninger og større tillit til forvaltningen.

For det tredje: Bygg flere faglige arbeidsplasser der laksen og lokalkunnskapen finnes.

Tanaelva må også gi grunnlag for kunnskapsarbeidsplasser i Tana og Øst-Finnmark. Vi trenger stillinger innen forskning, naturveiledning og forvaltning, slik at ungdom som tar utdanning, kan komme hjem og bruke kompetansen sin.

Villakssentrene kan være lokale knutepunkter for dette. Vi samarbeider allerede med UiT Norges arktiske universitet, Dalhousie University i Canada og Cranfield University i Storbritannia. Slike samarbeid bør gi flere faglige muligheter lokalt.

Besøkssenter villaks Tana er autorisert og inngår i Miljødirektoratets besøkssenterordning. Vi ønsker et tydeligere oppdrag og større ressurser til å gjennomføre det.

La stortingsmeldingen gjøre villakssentrene til en langsiktig satsing på undervisning, lokal deltakelse og bedre forvaltning.

Målet er at kommende generasjoner skal få oppleve både levende laksebestander og en levende elvekultur.

Takk.

Besøkssenter villaks Tana Joddu AS

Hege Persen

Daglig leder